

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและปัญหาในการวิจัย

พืชสมุนไพรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบันมากขึ้น จากเดิมผู้บริโภคมองว่าการใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันหรือรักษาอาการเจ็บป่วยนั้นยุ่งยาก ด้วยอาจไม่มีคุณภาพ เช่น ต้องนำรากไม้หรือใบไม้มาต้มหรือเคี้ยวโดยใช้เวลาหลายชั่วโมง หรือ ต้องนำสมุนไพรมาตากแห้ง บดเป็นผงแล้วละลายน้ำดื่ม ปัจจุบันจึงได้มีผู้ผลิตคิดค้นยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการบริโภค และสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในการบริโภคให้แก่ผู้บริโภค ทำให้การใช้ยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ความนิยมยังเป็นผลมาจากคนไทยให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพ ความต้องการมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเข้าใจว่าการป้องกันดีกว่าการรักษา เพราะประชาชนทั่วไปเริ่มมีความรู้สึกว่าการรักษาอาการเจ็บป่วยในปัจจุบันไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร ยามีราคาแพงและมีผลข้างเคียง มากมาย จึงนิยม “ผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ” มากกว่า “ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสารสังเคราะห์ทางเคมี”¹ ประกอบกับยังมีแรงเสริมจากการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และกระทรวงสาธารณสุขยังได้มีการกำหนดไว้ในนโยบายแห่งชาติด้านยา พ.ศ. 2536 อย่างชัดเจน ในการสนับสนุนให้สถานพยาบาลต่างๆ ใช้สมุนไพรอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความต้องการในการบริโภคพืชสมุนไพรเพิ่มสูงขึ้น²

ในจังหวัดลำปาง มีผู้ผลิตและจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรอยู่ค่อนข้างมาก แต่เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดเก็บสถิติและข้อมูลด้านการผลิตและจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพร จึงต้องอาศัยข้อมูลจากการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรรายใหญ่ในจังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่าจังหวัดลำปางเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรที่สำคัญแห่งหนึ่ง เนื่องจากมีผู้ผลิตและจำหน่ายรายใหญ่ถึง 2 ราย คือ ชมรมรักษ์

¹ กฤษณา ไกรสินธุ์, ดร., สมุนไพรไทย ยิ่งใกล้ ยิ่งไกล, สถาบันวิจัยและพัฒนา องค์การเภสัชกรรม, กรุงเทพมหานคร, 2540, หน้า 1-2.

² สถาบันวิจัยและพัฒนา องค์การเภสัชกรรม, สมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน, กรุงเทพมหานคร, 2540 หน้า 1.

สมุนไพรลำปาง และ โครงการพิเศษ (งานสมุนไพร) ของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง จากทั้งหมดประมาณ 7 ราย³ ที่มีอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน และยังพบว่าอุตสาหกรรมการผลิต และจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรในจังหวัดลำปาง มีส่วนช่วยสนับสนุนรายได้และเป็นแหล่ง รายได้ที่สำคัญของกลุ่มครัวเรือนในจังหวัดลำปาง เพราะผู้ผลิตและจำหน่ายมีการสนับสนุนให้กลุ่ม เกษตรกรในจังหวัดลำปางปลูกพืชสมุนไพรและรับซื้อผลผลิตที่ได้ และเกษตรกรยังสามารถนำผล ผลิตที่ได้ผลิตเป็นยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรบางชนิดออกจำหน่ายเพื่อหารายได้สู่ครัวเรือนได้อีก ด้วย ประกอบกับจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี มีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคเหนือตอนบน⁴ ผู้ศึกษาจึงมีความคิดเห็นว่าถ้ามี การพัฒนาด้านการตลาดในอุตสาหกรรมยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรในจังหวัดลำปาง โดยการใช้ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการซื้อขายสำเร็จรูปจากสมุนไพรของผู้บริโภคมาใช้ในการพัฒนาแผนการ ตลาดที่เหมาะสมจะส่งผลต่อโอกาสการขยายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรในจังหวัดลำปางให้เพิ่มสูงขึ้น และช่วยให้เกิดการพัฒนารายได้และโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปจากสมุนไพร ของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะมุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมในการซื้อขายสำเร็จรูปจากสมุนไพร ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ผลิตและจำหน่ายในการปรับ ปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจลงทุน ประกอบธุรกิจยาสำเร็จรูปจากสมุนไพร ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

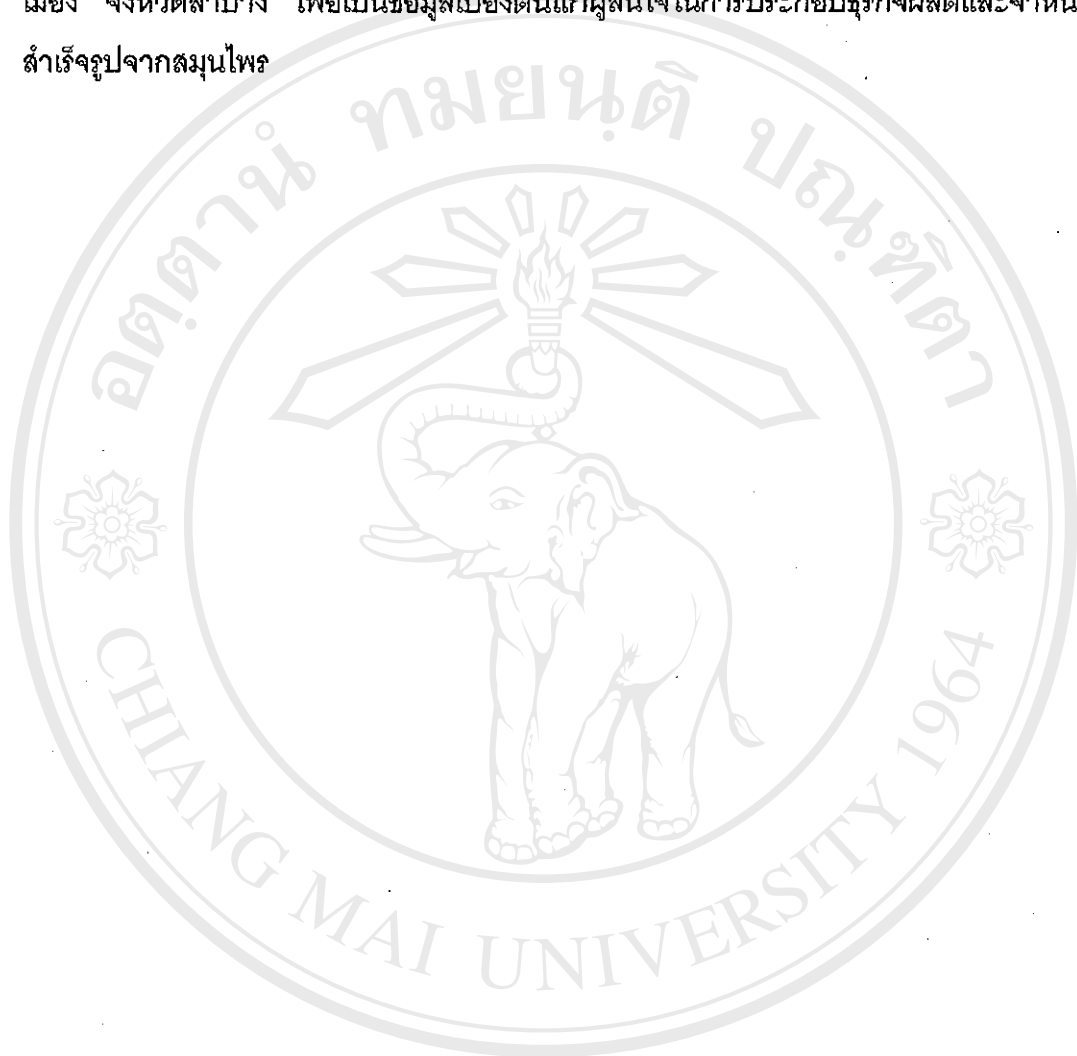
เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการซื้อขายสำเร็จรูปจากสมุนไพรของผู้บริโภค ในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดลำปาง

³ ประกอบด้วย 1) กลุ่มผลิตภัณฑ์ชาวบ้านห้วยส้มลูก จังหวัดเชียงราย 2) กลุ่มเกษตรกรทางเลือก แม่ใจ จังหวัดพะเยา 3) โครงการเผยแพร่และพัฒนาเครือข่ายผลิตและผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ ภาคเหนือ ตอนบน จังหวัดเชียงใหม่ 4) ชมรมรักษาสมาคมสมุนไพรลำปาง ร้านไต จังหวัดเชียงใหม่ 5) ศูนย์รวบรวมผลิตภัณฑ์ พื้นบ้าน จังหวัดน่าน 6) กลุ่มเกษตรกรบ้านใหม่ จังหวัดแพร่ 7) โครงการพิเศษ (งานสมุนไพร) ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง

⁴ บริษัท ลีโอ แลนเน็ท จำกัด, วารสารการท่องเที่ยวและการลงทุนจังหวัดลำปาง, นนทบุรี, 2541 หน้า 68-72.

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมในการซื้อขายสำเร็จรูปจากสมุนไพรมะขาม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้สนใจในการประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายยาสำเร็จรูปจากสมุนไพรมะขาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved